

Inštitút pre výskum
práce a rodiny

Starostlivosť o dlhodobo chorých starších ľudí

– praktický sprievodca rozličnými
formami pomoci

Božena Bušová, Rastislav Bednárík, Lýdia Brichtová, Kvetoslava Repková

Inštitút pre výskum
práce a rodiny

Ste staršia osoba a potrebujete pre svoj zhoršujúci sa zdravotný stav pomoc pri starostlivosti o seba, svoju domácnosť, pri vybavovaní vecí na úradoch, či u lekára?

Alebo máte niekoho staršieho v rodine, kto si vyžaduje takúto pomoc?

Potom aj pre Vás je určený tento krátky leták. Nájdete v ňom praktické informácie, aké formy pomoci sú Vám k dispozícii. Autorský kolektív sa ich snažil usporiadať podľa určitých životných situácií, ktoré sa často vyskytujú v rodinách so staršou osobou trpiacou na nejaké chronické ochorenie a odkázanou na pomoc iných. Pre prehľadnosť sú do letáka zahrnuté len najdôležitejšie informácie, ktoré by Vás mohli nasmerovať pri rozhodovaní, ktorú formu pomoci by ste si vybrali. Ďalšie získate v inštitúcii, ktorá je za poskytovanie vybranej pomoci zodpovedná a ktorej názov nájdete v letáku tiež.

Úprimne veríme, že leták Vám bude slúžiť ako praktický sprievodca pre ľahšie zvládanie situácií, ktoré súvisia s potrebou pomoci pre Vás alebo Vašich chronicky chorých blízkych.

interlinks

AGENCIJA
NA PODPORU
VÝSKUMU A INOVACIÍ

European Centre for Social Welfare Policy and Research (AT) • Ecole d'études sociales et pédagogiques (CH) • University of Southern Denmark (DK) • National Institute for Health and Welfare – THL (FI) • Institut de Recherche et Documentation en Economie de la Santé – IRDES (FR) • Institut für Soziale Infrastruktur (DE) • Wissenschaftszentrum Berlin für Sozialforschung – WZB (DE) • CMT Prooptiki Ltd. (EL) • University of Valencia – ERI Polibienestar (ES) • Studio Come S.r.l. (IT) • Stichting Vilans (NL) • Institute for Labour and Family Research (SK) • Institute of Public Health (SI) • Forum for Knowledge and Common Development (SE) • University of Kent – CHSS (UK) • University of Birmingham – HSMC (UK)

Funded by the European Commission
under the Seventh Framework Programme
Grant agreement no. 223037

Bratislava 2011

Domáca starostlivosť

*Potrebujete po návrate z nemocnice
ošetrovanie poskytované u Vás doma?*

- Pomôcť Vám môže **Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti (ADOS)**
- ADOS poskytuje odborné ošetrovanie sestrami (napr. ošetrovanie rán, preležanín, pichanie injekcií, infúzií)
- Potrebuje k tomu písomný návrh od Vášho všeobecného lekára
- Tlačivo získate v konkrétnej ADOS, ktorú si vyberiete napr. prostredníctvom internetu, či z telefónneho zoznamu. Prehľad existujúcich ADOS-ov nájdete aj na stránke: www.aposs.zzz.sk

Domáca starostlivosť

Potrebujete po návrate z nemocnice rehabilitáciu poskytovanú u Váš doma?

- Pomôcť Vám môže **Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti (ADOS)**
- ADOS poskytuje liečebnú rehabilitáciu (pravidelné cvičenie, ktoré Vás „vráti do života“)
- Potrebuje k tomu písomný návrh od rehabilitačného lekára potvrdený Vaším všeobecným lekárom
- Tlačivo získate v konkrétnej ADOS, ktorú si vyberiete napr. prostredníctvom internetu, či z telefónneho zoznamu. Prehľad existujúcich ADOS-ov nájdete aj na stránke: www.aposs.zzz.sk

Domáca starostlivosť

Potrebujete v priebehu dňa pri niektorých činnostiach pomoc poskytovanú u Vás doma?

- Pomôcť Vám môže **Terénna opatrovateľská služba (TOS)**
- TOS poskytuje pomoc pri všetkom, čo potrebujete pre bežný život: pri hygiene, obliekaní a vyzliekaní, príprave a konzumácii jedla, pri starostlivosti o domácnosť, pri vybavovaní na úradoch, či návšteve lekára
- So žiadosťou o poskytnutie TOS sa obráťte na Váš obecný alebo mestský úrad
- Informáciu o konkrétnych poskytovateľoch TOS nájdete na internete, v telefónnom zozname, prípadne Vám poradia na obecnom alebo mestskom úrade. Ich prehľad nájdete aj v Centrálnom registri poskytovateľov sociálnych služieb na stránke:
www.employment.gov.sk/CRP/
- Za TOS si budete doplácať; o výške doplatku Vás bude informovať poskytovateľ, ktorého si vyberiete

Domáca starostlivosť

Potrebujete intenzívnu starostlivosť a vyhovovalo by Vám opatrovanie poskytované u Vás doma niekým blízkym?

- Na tento účel slúži **peňažný príspevok na opatrovanie** (PPnO)
- PPnO je určený príbuznému alebo známemu, ktorý Vás bude doma opatrovať, ako odmena za poskytovanú intenzívnu starostlivosť
- PPnO poskytuje úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, pod ktorý patrí príbuzný alebo známy, ktorý Vás opatruje
- Pri určovaní výšky PPnO sa berie do úvahy aj Váš príjem a majetok a príjem príbuzného, či známeho, ktorý Vás bude opatrovať

Dočasná starostlivosť poskytovaná v zariadení

Prepúšťajú Vás z nemocnice, ale potrebujete sa ešte doliečiť pod dohľadom lekára a sestry?

- K dispozícii sú Vám **Liečebne pre dlhodobochorých** (LDCH) alebo **Oddelenia pre dlhodobochorých** (ODCH) v nemocnici
- V LDCH a ODCH sa doliečite pod pravidelným dohľadom lekára a potrebné odborné ošetrovanie Vám poskytne sestra
- Potrebujete k tomu odporúčanie Vášho ošetrojúceho lekára

Dočasná starostlivosť poskytovaná v zariadení

Prepúšťajú Vás z nemocnice, ale nemôžete sa ešte vrátiť domov, pretože potrebujete ďalšie pravidelné ošetrovanie sestrou?

- Potrebné služby Vám môže poskytnúť **Dom ošetrovateľskej starostlivosti (DOS)**
- Poskytuje odborné ošetrovanie sestrou a v prípade potreby aj konzultácie lekára
- Potrebujete k tomu odporúčanie Vášho ošetrojúceho lekára
- Za služby DOS si budete doplácať; o výške doplatku Vás bude informovať priamo zariadenie

Dočasná starostlivosť poskytovaná v zariadení

Nemôžete sa po návrate z nemocnice vrátiť do domáceho prostredia, ale určitý čas ešte potrebujete pomoc niekoho iného?

- Máte možnosť využiť služby **Zariadenia opatrovateľskej služby (ZOS)**
- V ZOS je zabezpečené dočasné bývanie, stravovanie, pomoc pri bežnej starostlivosti o seba, v prípade potreby aj ošetrovateľská starostlivosť sestry, či liečebná rehabilitácia, ktorú zabezpečujú odborníci zvonku
- So žiadosťou o poskytnutie služieb ZOS sa obráťte na Váš obecný alebo mestský úrad
- Informáciu o konkrétnych ZOS nájdete na internete, v telefónnom zozname, prípadne Vám poradia na obecnom alebo mestskom úrade. Prehľad existujúcich ZOS nájdete aj v Centrálnom registri poskytovateľov sociálnych služieb na stránke: www.employment.gov.sk/CRP/
- Za služby ZOS si budete doplácať; o výške doplatku Vás bude informovať priamo zariadenie

Dočasná starostlivosť poskytovaná v zariadení

Potrebujete v priebehu dňa kolektívnu starostlivosť, ale inak chcete naďalej bývať doma?

- K dispozícii sú Vám služby **Denného stacionára (DS)**
- Počas dňa sa Vám okrem stravovania a pomoci pri sebaobsluže bude poskytovať aj záujmová činnosť a spoločnosť
- So žiadosťou o poskytnutie služieb ZOS sa obráťte na Váš obecný alebo mestský úrad
- Informáciu o konkrétnych ZOS nájdete na internete, v telefónnom zozname, prípadne Vám poradia na obecnom alebo mestskom úrade. Prehľad existujúcich DS nájdete aj v Centrálnom registri poskytovateľov sociálnych služieb na stránke: www.employment.gov.sk/CRP/
- Za služby DS si budete doplácať; o výške doplatku Vás bude informovať priamo zariadenie

Dočasná starostlivosť poskytovaná v zariadení

Opatrujete intenzívne príbuzného, za čo poberáte peňažný príspevok na opatrovanie, ale potrebujete si oddýchnuť?

- V takýchto situáciách Vám môže obecný alebo mestský úrad ponúknuť **Odľahčovaciu službu** (OdS)
- Počas využívania OdS poskytne alebo zabezpečí obec alebo mesto Vášmu chronicky chorému príbuznému náhradnú sociálnu službu (napr. formou opatrovateľskej služby, či v niektorom zariadení sociálnych služieb)
- Za náhradnú sociálnu službu bude Váš príbuzný doplácať; o výške doplatku Vás bude informovať priamo poskytovateľ
- Poberanie OdS neovplyvní negatívne Váš peňažný príspevok na opatrovanie

Dočasná starostlivosť poskytovaná v zariadení

Hľadáte pomoc, sprevádzanie a duchovnú podporu v pokročilej fáze Vašej choroby?

- Pre túto situáciu sú určené služby **Hospica**
- V hospici sa poskytuje odborné sprevádzanie pacienta, jeho opatrovanie i potrebné ošetrovanie, tlmenie bolesti, rovnako psychická a duchovná podpora pacienta i jeho rodiny
- Potrebujete k tomu odporúčanie Vášho ošetrojúceho lekára

Dlhodobá starostlivosť poskytovaná v zariadení

Ste v situácii, že potrebnú starostlivosť o Vás už nie je možné zabezpečiť v domácom prostredí a zvažujete bývanie v zariadení sociálnych služieb?

- K dispozícii sú Vám služby **Zariadenia pre seniorov (ZS)**
- ZS poskytuje komplexné sociálne služby zamerané na akúkoľvek pomoc, ktorú potrebujete, teda nielen pri sebaobsluže (hygiena, strava, pohyb), ale aj pri trávení voľného času a kontaktu s rodinou, či okolím
- So žiadosťou o poskytnutie služieb v ZS sa obráťte na Váš obecný alebo mestský úrad
- Informáciu o konkrétnych ZS nájdete na internete, v telefónnom zozname, prípadne Vám poradia na obecnom alebo mestskom úrade. Prehľad existujúcich ZS nájdete aj v Centrálnom registri poskytovateľov sociálnych služieb na stránke: www.employment.gov.sk/CRP/
- Za služby ZS si budete doplácať; o výške doplatku Vás budú informovať priamo v zariadení

Dlhodobá starostlivosť poskytovaná v zariadení

Ste v situácii, že potrebnú starostlivosť o Vás už nie je možné zabezpečiť v domácom prostredí, pričom obec/mesto Vám nevie poskytnúť vhodné riešenie?

- Jednou z možností je využitie služieb **Domova sociálnych služieb** (DSS)
- DSS poskytuje komplexné sociálne služby zamerané na akúkoľvek pomoc, ktorú potrebujete, teda nielen pri sebaobsluže (hygiena, strava, pohyb), ale aj pri trávení voľného času a kontaktu s rodinou a ostatnými ľuďmi
- So žiadosťou o poskytnutie služieb v DSS sa neobracajte na Vašu obec alebo mesto, ale na samosprávny kraj (VUC-ku)
- Informáciu o konkrétnych DSS nájdete na internete, v telefónnom zozname, prípadne Vám poradia na VUC-ke. Prehľad existujúcich DSS nájdete aj v Centrálnom registri poskytovateľov sociálnych služieb na stránke: www.employment.gov.sk/CRP/
- Za služby DSS si budete doplácať; o výške doplatku Vás budú informovať priamo v zariadení

Dlhodobá starostlivosť poskytovaná v zariadení

Máte Parkinsonovu chorobu, Alzheimerovu chorobu, sklerózu multiplex či iné veľmi vážne postihnutie a z rozličných dôvodov Vám už nie je možné poskytovať starostlivosť doma?

- Na tento účel je určené **Špecializované zariadenie** (ŠZ)
- ŠZ pomáha ľuďom trpiacim na veľmi špecifické choroby (ako napr. na Alzheimerovu chorobu, Parkinsonovu chorobu, sklerózu multiplex, či schizofréniu) vo všetkom, čo potrebujú pre svoj bežný život, teda nielen pri sebaobsluže (hygiena, strava, pohyb), ale aj pri trávení voľného času a kontaktu s rodinou, či okolím
- So žiadosťou o poskytnutie služieb v ŠZ sa neobracajte na Vašu obec alebo mesto, ale na samosprávny kraj (VUC-ku)
- Informáciu o konkrétnych ŠZ nájdete na internete, v telefónnom zozname, prípadne Vám poradia na VUC-ke. Prehľad existujúcich ŠZ nájdete aj v Centrálnom registri poskytovateľov sociálnych služieb na stránke:
www.employment.gov.sk/CRP/
- Za služby ŠZ si budete doplácať; o výške doplatku Vás budú informovať priamo v zariadení

Finančná pomoc

Niekedy je možné okrem zdravotných a sociálnych služieb získať aj priamu peňažnú pomoc. Poskytujú ju úrady práce, sociálnych vecí a rodiny. Ide o situácie, kedy má starší človek ťažké zdravotné postihnutie, ktoré nepriaznivo vplyva na jeho pohyb, orientáciu, schopnosť postarať sa o seba, o svoju domácnosť, vybavovať si potrebné úradné záležitosti, či návštevy lekára.

Vtedy je mu možné podľa určitých pravidiel poskytnúť **peňažné príspevky na kompenzáciu**. Dôležité je vedieť, že peňažné príspevky nie sú určené na bežné výdavky, ktoré máte problém platiť pre nízky dôchodok, ako napr. poplatky za energie, bývanie, bežné nákupy, či výmenu opotrebovaných vecí v domácnosti. Sú určené na výdavky, ktoré súvisia s Vaším ťažkým zdravotným postihnutím, napr. na úpravu kúpeľne, na pomôcku či potrebnú prepravu.

Odporúčame Vám obrátiť sa na Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, pod ktorý patríte a žiadať bližšie informácie o mozgnej finančnej pomoci. Zodpovední pracovníci a pracovníčky Vám povedia, čo k tomu budete potrebovať.